

זָקֵנְתִּי יְיָ הִפְלֵא מִיָּתוֹחַ דְּבָרָא לְמוֹעֵד  
אֲשׁוּב אֵלָיָה בָּעֵת חַיָּה וְלִשְׁרָה בִּן  
שְׁנֵי מֵי וְתַבְחֵי שְׁרָה וְלֵאמֹר לֹא  
צָחַקְתִּי כִּי וַיֵּרָאָה וַיֹּאמֶר וְלֹא כִּי  
צָחַקְתִּי מֵיָּקְמוּ מִשְׁם הָאֲנָשִׁים  
וַיִּשְׁקְפוּ עַל-פָּנָי סָדָם וְאַבְרָהָם הִלְךְ  
עִמָּם לְשִׁלְחָם יְיָ וַיְהִי וַיֵּרָא וַיֹּאמֶר הַמַּכְסָּה

סִיבִיתִּי יְיָ הִתְבַּסִּי מִן-מִקְדָּשִׁי  
פְּתִיחָא לְזִמְנָא אֲתוּב לְיָתֵךְ  
בְּעֵדֵן דְּאֲתוּבִימִין וְלִשְׁרָה  
בִּרְ: מֵי וְכִדְיַת שְׁרָה לְמִימֵר  
לֹא חִיבִית אֲרִי רַחֲלַת וַיֹּאמֶר  
לֹא בָרָם חִיבִיתִּי מֵי וְקָמוּ מִתַּמָּן  
גְּבִרְיָא וְאַסְתִּבִּיאוּ עַל-אִפִּי  
סָדָם וְאַבְרָהָם אֲזַל עִמָּהוֹן  
לְאֵלוֹאֵיהוֹן: י וַיֵּרָא וַיֹּאמֶר

## רש"י

זקנתי. שנה הכתוב מפני השלום שכרי הוא אמרה ואדוני זקן: (יד) היפלא. כתרנונו היהכסי  
וכי שום דבר מופלא ומופסד ומכסה ממני מלעשות כרואי: למועד. לאותו מועד המיועד  
שקבעתי לך אתמול למועד הזה בשנה האחרת: (טו) כי יראה וגו' כי לחקה. הראשון  
משמש ל' דהא הוא שטחן טעם לדבר והכחש שרה לפי שיראה והשני משמש בשלשון אלא ויאמר  
לא כדברך הוא אלא לחקה שאמרו רבותינו כי משמש בארבע לשונות או דילמא אלא דהא:  
(טז) וישקפו. כל השקפה שבמקרא לרעה חוץ מהשקפה ממשון קדשך (דברים כו) שגזול כח  
מהנות עניים שהופך מדת הרגזו לתמיס: לשלחם. ללוותם כסבור אורחים הם: (יז) המכסה

## תורה תמיכה

שנאמר ותצחק שרה לאמר ואדוני זקן, וכתוב ויאמר ה' אל אברהם למה זה צחקה שרה  
לאמר ואני זקנה<sup>(י)</sup> [ב"מ פ"א א'].

(יד) למועד אשוב אליך. ככאן דבפסח גולד יצחק, שהרי בפסח היה עומד ואמר לה  
למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן<sup>(יז)</sup> [ר"ה י"א א'].

(טו) ויאמר וגו'. ר' יוחנן בשם ר' אליעזר ב"ר שמעון אומר, לא מצינו שדבר  
הקב"ה עם אשה אלא עם שרה בלבד, שנאמר ויאמר לא כי צחקתי<sup>(י)</sup>  
[ירושלמי סוטה פ"ד ה"א].

וַיֹּאמֶר וְגו'. א"ר בירי, כמה ברכורים ברכר הקב"ה בשביל לשמוע שיחתן של צדקניות,  
הרא הוא דכתיב ויאמר לא כי צחקתי<sup>(י)</sup> [שם שש].

(יז) המכסה וגו'. אמר ל' רבינא לההוא מרבנן, מנא הא מילתא דאמור רבנן זכר

הקב"ה עם אשה, הלא מכיון דנביאות היו הלא  
דיבר עמך, וז"ל להדבור עם הנביאות הי' צעניס  
כוללים הנביאים לכלל האומה, משא"ל על עסקי  
עמך לא דיבר כי אם עם שרה. והא דכתיב בחוה  
אל האשה אמר וברנקה ויאמר ה' לה, מפרש  
בירושלמי דהיו האמירות על ידי מתורגמן כפי  
שנאמר בתקמן. —

גם אפשר ליישב הערתנו ע"פ מש"כ במורה פ' מ"ה  
משני, דמונה שם י"ח מדרגות נבואה, ונבואה  
הנשים היתה עד המדרגה השביעית, יש"ב, ולפי"ז  
י"ז להכונה הכא דבשרה הנביאה מדרגת הנבואה עד  
קצה המדרגות, והיו מדרגת נבואה שלמה, ואין  
להאריך. (יז) הכונה היא שבתחלה דיבר המלאך  
בשון שתשמע שרה וצחקה, ואמר ה' לנברסה  
ואברהם

ל' שלא תחלה המניעה זו והוא זה ויצאו לידי קטטה  
ומריבה. ובירושלמי פאה פ"ה ה"א חייא בעינן זה,  
זוא וראה כמה קשה אבק לשון הרע שמדבר הכתוב  
לשון גדלי דכתיב ואדוני זקן ולא ואני זקני, ואפסוק  
דפ"ס הוא וז"ל להיפך, והיינו הך דדרשא שלפנינו,  
אלא שבירושלמי נעשו בזה משום אבק לה"ר, וע"ע  
מענין זה לפנינו פ"ס ויחי בפסוק אבך זוא לפני  
מותו. (יז) נסמך על הדרשא בפסיקתא רבא פ"ז  
ובמ"ד דהמלאכים היו אלל אברהם בפסח, וסמכו זה  
על הפסוק ברים פרשה זו לסיי ועשי עוגות, ע'  
בפירש"ס. (יז) דרשא זו בלל לריבה באור, דהא  
מנינו כמה נשים שנביאות היו, כמו שמנו במנינה  
י"ד א', שרה, מרים, דבורה, חנה, אבגיל,  
חולדה, אסתר, וא"כ איך אמר לא מנינו שדבר